

Sygn. akt VI U 1137/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Płocku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Parzybut-Dan

Protokolant: st. sekret. sąd. Justyna Zalewska

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2016 roku w Płocku

sprawy T. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o podleganie polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych

na skutek odwołania T. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 15 lipca 2015 roku, znak: nr(...)

odwołanie oddała.

SSO Hanna Parzybut-Dan

UZASADNIENIE

T. W. w dniu 05.08.2015 r. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu (...) Oddział w P. nr (...) z dnia 15.07.2015 r., w której organ rentowy ustalił, iż w stosunku do T. W. od 01.02.2010 r. ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych. Odwołujący zaskarżył decyzję w całości i zarzucił błędne zastosowanie przepisów określających zasady podlegania ustawodawstwu oraz naruszenie przepisów postępowania administracyjnego. Wniósł o jej zmianę poprzez ustalenie, że skarżący podlega ustawodawstwu Wielkiej Brytanii w okresie od 01.02.2010 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że przy wydawaniu decyzji kierował się przepisami regulującymi koordynację systemów podlegania ubezpieczeniu społecznemu, które zostały zastosowane prawidłowo.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. W. od 2000 r. prowadzi działalność gospodarczą w Polsce, której przedmiotem są usługi geodezyjne i informatyczne. Siedziba przedsiębiorstwa znajduje się w miejscu zamieszkania odwołującego. (dowód: zeznania odwołującego w części adnotacja 00:28:35, zaświadczenie k 135 akt organu rentowego) W dniu 01.02.2010 r. zawarł umowę o pracę z (...) Ltd, (...) (...), 4 th F., A. (...) (...)/(...) R. S., (...) L. na podstawie, której miał być zatrudniony na stanowisku agenta reklamowego w L. (...). Zgodnie z treścią umowy pracownik miał otrzymywać wynagrodzenie w wysokości 6 funtów na godzinę. Odwołującego miał obowiązywać czas pracy od 8.00 do 16.00. Umowa zawierała również postanowienie, że pracownik może wykonywać swoją pracę w zakresie czasu od 1 godziny do 160 godzin w

miesiącu, według swoich preferencji, po uzgodnieniu z pracodawcą. (dowód: umowa o pracę wraz z tłumaczeniem – w części k. 27-33 akt sprawy)

(...) Ltd zakończyła działalność w 2014 r. Odwołujący w dniu 01. (...). założył jednoosobową spółkę w Wielkiej Brytanii, która miała zajmować się tworzeniem stron internetowych i grafiką.

W dniu 01.02.2010 r. odwołujący złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. oświadczenie dotyczące całkowitego wyrejestrowania z ubezpieczenia w ZUS. W oświadczeniu tym wskazał inną przyczynę jako przyczynę wyrejestrowania działalności gospodarczej.

W niniejszej sprawie polski organ rentowy podjął współpracę z instytucją w Wielkiej Brytanii w celu ustalenia, czy odwołujący wnoszący o ustalenie właściwego ustawodawstwa objęty jest systemem zabezpieczenia społecznego z tytułu pracy najemnej na terenie Wielkiej Brytanii. W trakcie kontroli instytucja w Wielkiej Brytanii nie stwierdziła rzeczywistego prowadzenia działalności przez firmę (...) Ltd ani (...) Ltd. Swoje stanowisko uzasadniła tym, że:

- w prowadzonym postępowaniu nie znaleziono żadnego dowodu na prowadzenie działań biznesowych przez ww. firmę na terenie Wielkiej Brytanii,
- obaj dyrektorzy M. W. i P. P. mają adresy zamieszkania w Polsce,
- zarejestrowany adres siedziby firmy w Wielkiej Brytanii (...), (...), (...)piętro A. M. (...) R. S. w L. (...), jest rzeczywiście wirtualny i był podany tylko w celu zarejestrowania firmy w Wielkiej Brytanii;
- korespondencja elektroniczna kierowana na adres firmy (...) Ltd jest przekierowywana do innej firmy: (...) (...) B. R. L. (...), a firma ta reklamuje się jako doradzanie agentów, biur i biur wirtualnych , a następnie jest kierowana na adresy w Polsce;
- Firma (...) Ltd nie ma fizycznej siedziby na terenie Wielkiej Brytanii, w której wykonywana byłaby praca i wszystkie obowiązki administracyjne.

Organ rentowy zwrócił się do organu w Wielkiej Brytanii, czy odwołujący od 01.01.2014 r. prowadzi na terenie Wielkiej Brytanii działalność pod nazwą (...) LTD z siedzibą(...) (...) 5 (...).

W odpowiedzi organ ubezpieczeniowy z Wielkiej Brytanii podtrzymał wcześniejsze stanowisko, że odwołujący w zakresie zabezpieczenia społecznego winien podlegać polskim przepisom. Stanowisko swoje uzasadniła tym, że odwołujący nie zarejestrował swojego konta NIN na terenie Wielkiej Brytanii. Ponadto nie stwierdzono rzeczywistego prowadzenia działalności przez firmę (...) Ltd oraz (...) Ltd na terenie Wielkiej Brytanii oraz uznała, że nie ma żadnych dowodów, które świadczyłyby, że faktycznie wykonywał pracę na rzecz ww. firm na terenie Wielkiej Brytanii, w związku z czym jedyną aktywnością zawodową, jaką wykonuje odwołujący, jest działalność w Polsce.

Decyzją z dnia 15.07.2015 r. nr (...), organ rentowy ustalił, że w stosunku do T. W. od 01.02.2010 r. ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych.

(dowód: decyzja k. 3-11, pisma k. 19, , 21-23, 27, , 29,35-37, 43, 45-49,, 53, 55, 119-122 akt organu rentowego)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie w/w dowodów znajdujących się w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego.

W ocenie Sądu dokumenty znajdujące się w aktach sprawy dotyczące zatrudnienia przez firmę (...) Ltd, zgodnie z którymi odwołujący miał wykonywać pracę na agenta reklamowego na terenie Wielkiej Brytanii od 01.02.2010 r. mają na celu jedynie stworzenie pozorów wykonywania pracy przez odwołującego w celu uniknięcia opłacania składek na ubezpieczenia społeczne działalności gospodarczej prowadzonej przez niego na terenie Polski. Dokumentem niewiarygodnym jest zatem umowa o pracę zawarta na terenie Wielkiej Brytanii oraz dokumenty dotyczące tego zatrudnienia. Nie negując, iż strony umowy zawarły ją w tym dniu, całokształt materiału dowodowego przemawia

za tym, iż faktycznie nie doszło w jej następstwie do świadczenia pracy przez odwołującego na terenie Wielkiej Brytanii. Niewiarygodne są też dokumenty dotyczące prowadzenia własnej działalności (...) Ltd. przez odwołującego na terenie Wielkiej Brytanii. Przedłożone dowody przez odwołującego w postaci dokumentów zakupu, czy też biletów lotniczych (116-138 akt sprawy) mają na celu stworzenie fikcyjnej atmosfery przebywania na terenie Wielkiej Brytanii. Szczególnego podkreślenia wymaga fakt, że wszystkie dokumenty dotyczą 2016 roku, a więc stanu, kiedy sprawa przed sądem była już w toku. Odwołujący nie przedłożył natomiast żadnego dowodu, którym mógłby poświadczyć pobyt na terenie Wielkiej Brytanii w okresie objętym zaskarżoną decyzją. Sąd odmówił wiary zeznaniom odwołującego oraz świadka R. W. w zakresie w jakim zeznali, iż wnioskodawca wykonywał pracę na terenie Wielkiej Brytanii zarówno w ramach zatrudnienia, jak i własnej działalności. Zeznania te są niewiarygodne w konfrontacji z materiałem zebrany przez organ rentowy, który został poddany kontroli w niniejszej sprawie. Dokumenty zgromadzone w trakcie postępowania przed organem rentowym wskazują jednoznacznie, że odwołujący zawarł umowę z podmiotem fikcyjnym na terenie Wielkiej Brytanii. Co więcej, gdy fikcyjny podmiot gospodarczy zakończył działalność, odwołujący założył jednoosobową działalność gospodarczą na terenie Wielkiej Brytanii. Działanie to w sposób jednoznaczny wskazuje, że chciał zachować ciągłość podlegania ubezpieczeniom, aby uniknąć płacenia składek z tytułu ubezpieczenia w Polsce. Odwołujący nie przedłożył żadnych dokumentów mogących świadczyć, iż własna działalność gospodarcza była wykonywana. Jako podmiot gospodarczy powinien posiadać umowy zawierane z kontrahentami, czy też rozliczenia podatkowe. Podkreślenia wymaga fakt, że odwołujący na rozprawie w dniu 27 października 2016 r. sam przyznał, że zarobki, które osiągał były w najniższej grupie dochodowej w Wielkiej Brytanii i nie musiał płacić składek na ubezpieczenie zdrowotne. Jest to kolejny dowód, że działalność miała charakter fikcyjny, bowiem żaden racjonalnie działający człowiek, czy też przedsiębiorca nie leciałby do Wielkiej Brytanii aby zarabiać marginalne zarobki przy roznoszeniu ulotek. Koszty pobytu na terenie Wielkiej Brytanii, a także koszty przelotu skonsumowałyby zarobki, a ponadto wygenerowałyby koszty. Wskazać należy, że świadek R. W. zeznał, że odwołujący wyjeżdżał do Wielkiej Brytanii od czasu do czasu, zaś sam odwołujący przyznał, że miał tam spędzać 17 dni w miesiącu. Tego rodzaju działania prowadzą do jednoznacznej konstatacji, iż celem upozorowania pracy na terenie Wielkiej Brytanii było uniknięcia obowiązku płatności składek z tytułu ubezpieczeń społecznych na terenie Polski.

Sąd nie uwzględnił wniosku odwołującego o odroczenie rozprawy do czasu nadania wnioskodawcy numeru NIN. Okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie niniejszej. Ustalenie w niniejszym postępowaniu, iż odwołujący podlega w okresie od 01.02.2010 r. ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych nie zamyka bowiem odwołującemu drogi do przedłożenia nowych dokumentów przed organem rentowym i domagania się wydania nowej decyzji w sprawie, z uwzględnieniem ewentualnego stanowiska wyrażonego przez brytyjską instytucję. Stosownie bowiem do treści przepisu art. 83a ustawy z dnia 17 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie. Z tego też względu wniosek o odroczenie rozprawy został oddalony.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Istota sporu rozpoznawanej sprawy sprowadzała się do ustalenia, czy decyzja organu rentowego w sprawie ustalenia ustawodawstwa właściwego dla wnioskodawcy w zakresie ubezpieczeń społecznych była prawidłowa tak pod względem formalnym, jak i merytorycznym.

Na wstępie wskazać należy, że odwołujący oparł swoje odwołanie m.in. na zarzutach dotyczących prawidłowości postępowania toczącego się przed organem rentowym, które w istocie wykraczały poza ramy niniejszego postępowania. W tym miejscu wyjaśnić należy, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stanowi prostej kontynuacji postępowania administracyjnego. Poprzez zastosowanie m.in. art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych postępowanie odwoławcze od decyzji organów rentowych toczy się na zasadach i w trybie określonym w kodeksie postępowania cywilnego. Od momentu

wniesienia odwołania do sądu, rozpoznawana sprawa staje się więc sprawą cywilną, podlegającą rozstrzygnięciu wedle reguł właściwych dla tej kategorii spraw. Zasadność odwołania pełniącego rolę pozwu ocenia się w tej sytuacji na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego, a postępowanie sądowe w tych sprawach skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, wobec czego kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. W rozpoznawanej sprawie spornym pozostawało któremu z ustawodawstw w zakresie ubezpieczeń społecznych winien podlegać odwołujący, czy polskiemu – jak twierdził Zakład Ubezpieczeń Społecznych, czy też brytyjskiemu – jak podnosił odwołujący.

Kwestie związane z ustaleniem i stosowaniem właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczenia społecznego w stosunku do osób migrujących w ramach Państw Członkowskich Unii Europejskiej reguluje w sposób zasadniczy rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 883/04 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 166/1 z dnia 7 czerwca 2004 r.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 987/09 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/04 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 284/1)

W preambule do rozporządzenia koordynacyjnego podkreślono, iż pracownicy najemni i osoby prowadzące działalność na własny rachunek przemieszczające się we Wspólnocie powinny być objęte systemem zabezpieczenia społecznego tylko jednego Państwa Członkowskiego w celu uniknięcia zbiegu właściwych ustawodawstw i wynikających z tego komplikacji. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego została oparta na czterech ogólnych zasadach: równego traktowania obywateli własnych i obcych, stosowania ustawodawstwa tylko jednego państwa członkowskiego, zachowania praw w trakcie nabywania i zachowania praw nabytych. Zasada stosowania ustawodawstwa jednego państwa członkowskiego polega na podporządkowaniu ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego, co oznacza stosowanie jego postanowień tak, jakby zainteresowany realizował swoją aktywność zawodową w całości na terytorium tego państwa (por. T. Bińczycka-Majewska: Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej, Kraków 1999; T. Bińczycka-Majewska: Włączenie polskiego systemu zabezpieczenia społecznego w proces wspólnotowej koordynacji, PiZS 2004 Nr 5, s. 9).

Na wstępie wyjaśnić należy, iż w art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 wyrażono generalną zasadę podlegania ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego. Oznacza to z jednej strony, że osoba przemieszczająca się w obrębie Unii nie może być pozbawiona ochrony socjalnej (wyłączona z systemu zabezpieczenia społecznego jakiegokolwiek państwa członkowskiego), z drugiej natomiast strony nie jest dopuszczalne podwójne obciążanie zainteresowanego z racji konieczności podlegania systemowi zabezpieczenia społecznego więcej aniżeli jednego państwa członkowskiego. Celem koordynacji jest wszakże unikanie nadmiernych obciążeń. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości stwierdzano jednoznacznie, że w zakresie dotyczącym ustalania ustawodawstwa właściwego generalną zasadą było podleganie tylko jednemu ustawodawstwu państwa członkowskiego (wyroki: z dnia 12 czerwca 1986 r., 302/84, Ten H.; z dnia 10 lipca 1986 r., 60/85, L.). Sformułowano także zakaz podwójnego obciążania migrujących pracowników składkami wynikającymi z systemów zabezpieczenia społecznego różnych państw członkowskich (orzeczenie TS z dnia 15 lutego 2000 r., C-34/98, Komisja v. Francja). (por. Krzysztof Ślebzak, Komentarz do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego)

W myśl art. 13 ust. 3 powołanego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 883/04 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swoją pracę najemną. Nadto zgodnie z przepisem art. 1 lit. a i b tego rozporządzenia określenie „praca najemna” oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną traktowaną jako taką do celów stosowania ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego Państwa Członkowskiego, w którym taka praca lub sytuacja ma miejsce.

Oznacza to, iż przyjęcie związku się stosunkiem pracy w Wielkiej Brytanii przez wnioskodawcę prowadzącego równoległe działalność gospodarczą w Polsce w świetle art.13 ust.3 rozporządzenia skutkować winno co do zasady podleganiem przez niego w zakresie ubezpieczeń społecznych ustawodawstwu Wielkiej Brytanii.

Poinformowanie przez osobę wykonującą pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania (lub jej zapoznanie z sytuacją tej osoby w braku ww. informacji) wymaga jednak - ze względu na zaistnienie czynnika ponadkrajowego w ubezpieczeniu społecznym - zastosowania procedury przestrzegającej właściwości i kompetencji instytucji ubezpieczeń społecznych, przewidzianej w przepisach art.16 rozporządzenia. Informacja, o której mowa, jest podstawą do niezwłocznego, lecz tylko wstępnego i tymczasowego ustalenia dla niej ustawodawstwa właściwego, stosownie do zasad kolizyjnych ustalonych w art.13 rozporządzenia. O tymczasowym określeniu prawa, według którego obejmuje się tę osobę ubezpieczeniem społecznym, instytucja miejsca zamieszkania wnioskodawcy informuje wyznaczone instytucje państwa, w którym wykonywana jest praca. Od tej chwili biegnie termin dwóch miesięcy, w czasie których przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji może poinformować instytucję miejsca zamieszkania o niemożności zaakceptowania ustalonego ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii. Gdy to nie nastąpi, tymczasowe określenie ustawodawstwa staje się ostateczne. (por. wyrok SN z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 4 marca 2015 roku, III AUa 1511/14, opubl. LEX nr 1667532).

W sprawie miały zastosowanie przepisy wspólnotowej koordynacji, ponieważ odwołujący domagał się ustalenia wobec niego ustawodawstwa właściwego, informując, że jednocześnie prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Polski (w Polsce ma też miejsce zamieszkania) oraz wykonuje pracę najemną na podstawie stosunku pracy na terenie Wielkiej Brytanii, a następnie od 01.01.2014 r. prowadzi równocześnie działalność gospodarczą w Polsce i na terenie Wielkiej Brytanii. Zgodnie z art. 1 pkt a rozporządzenia nr 883/2004, do celów stosowania rozporządzenia określenie "praca najemna" oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną jako taką do celów stosowania ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego państwa członkowskiego, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce. Z uwagi na jednoczesne wykonywanie działalności (pracy najemnej i pracy na własny rachunek) w różnych państwach konieczne jest zbadanie, czy ubezpieczony spełnia warunki ubezpieczenia ustanowione przez system zabezpieczenia społecznego w prawie krajowym wskazanym przez normy kolizyjne jako właściwe. W tym wypadku organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonego był uprawniony tylko do wskazania ustawodawstwa właściwego stosownie do art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004 (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 68/07, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 300). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 6 czerwca 2013 r., sygn. akt II UK 333/12, LEX nr 1438536) określenie ustawodawstwa właściwego wskazującego na instytucję miejsca świadczenia pracy najemnej wyłącza ocenę przez instytucję miejsca zamieszkania, czy stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem społecznym w kraju świadczenia pracy jest ważny według prawa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. Instytucja miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o ustalenie ubezpieczenia społecznego w innym państwie może powziąć wątpliwości co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, lecz trzeba podkreślić, iż może chodzić jedynie o wątpliwości co do określenia ustawodawstwa mającego zastosowanie do zainteresowanego, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego, czyli niepewności co do tego, czy osoba wnosząca o ustalenie prawa właściwego jest objęta systemem zabezpieczenia społecznego w więcej niż jednym państwie członkowskim. Wątpliwości tych instytucja miejsca zamieszkania wnioskodawcy nie może sama rozstrzygać, lecz musi dostosować się do trybu rozwiązywania sporów co do ustalenia ustawodawstwa właściwego wskazanego w szczególności o art. 6, 15 oraz 16 rozporządzenia nr 987/2009, które nakazują zwrócenie się - w przypadku istnienia wątpliwości bądź rozbieżności - do instytucji innego państwa członkowskiego. Instytucje niezwłocznie dostarczają lub wymieniają między sobą wszystkie dane niezbędne dla ustanowienia i określenia praw i obowiązków osób, do których ma zastosowanie rozporządzenie podstawowe. Przekazywanie tych danych odbywa się bezpośrednio pomiędzy samymi instytucjami lub za pośrednictwem instytucji łącznikowych. Współdziałanie i opieranie się na porozumieniu instytucji właściwych ze względu na miejsce zamieszkania ubezpieczonego i ze względu na miejsce wykonywania przez niego pracy najemnej oznacza, że do instytucji właściwych, jak również do sądu krajowego należy przede wszystkim ustalenie, czy osoba żądająca ustalenia właściwego ustawodawstwa podlega ubezpieczeniu społecznemu w każdym ze wskazanych przez nią państw i postąpienie w celu ustalenia stanu zgodnego z art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego. Organ rentowy ani sądy nie mogą spowodować sytuacji, w której osoba prowadząca działalność i wykonująca pracę najemną w różnych państwach członkowskich Unii nie będzie podlegała żadnemu

ustawodawstwu lub że będzie podlegała ustawodawstwu więcej niż jednego państwa. Taki skutek jest niezgodny z celem art. 48-51 TWE (art. 39 i 42 w tekście skonsolidowanym), którym jest zapewnienie, aby pracownicy, w rezultacie wykorzystania prawa do swobodnego przepływu, nie tracili korzyści należnych im z zabezpieczenia społecznego na podstawie ustawodawstwa danego państwa członkowskiego (por. wyroki ETS z dnia 20 września 1994 r., C-12/93, A. D., (...) 1994, s. (...); z dnia 26 maja 2005 r., C-249/04, J. A.; z dnia 10 czerwca 1986 r., 60/85, M. E. S. L., (...) 1986, s. (...); z dnia 3 maja 1990 r. C-2/89, K. von H., z dnia 16 lutego 1995 r., C-425/93, (...) & Co. KG, (...) 1995, s. 269).

W niniejszej sprawie polski organ rentowy podjął współpracę z instytucją w Wielkiej Brytanii w celu ustalenia, czy odwołujący wnoszący o ustalenie właściwego ustawodawstwa objęty jest systemem zabezpieczenia społecznego z tytułu pracy najemnej na terenie Wielkiej Brytanii. W trakcie kontroli instytucja w Wielkiej Brytanii stwierdziła, że nie stwierdziła rzeczywistego prowadzenia działalności przez firmę (...) Ltd ani (...) Ltd. Swoje stanowisko uzasadniła tym, że:

- w prowadzonym postępowaniu nie znaleziono żadnego dowodu na prowadzenie działań biznesowych przez ww. firmę na terenie Wielkiej Brytanii,

- obaj dyrektorzy M. W. i P. P. mają adresy zamieszkania w Polsce,

- zarejestrowany adres siedziby firmy w Wielkiej Brytanii (...), (...), (...) piętro A. M. (...) R. S. w L. (...), jest rzeczywiście wirtualny i był podany tylko w celu zarejestrowania firmy w Wielkiej Brytanii;

- korespondencja elektroniczna kierowana na adres firmy (...) Ltd jest przekierowywana do innej firmy: (...) (...) B. R. L. (...), a firma ta reklamuje się jako doradzanie agentów, biur i biur wirtualnych, a następnie jest kierowana na adresy w Polsce;

- Firma (...) Ltd nie ma fizycznej siedziby na terenie Wielkiej Brytanii, w której wykonywana byłaby praca i wszystkie obowiązki administracyjne.

Ponadto organ rentowy zwrócił się do organu w Wielkiej Brytanii, czy odwołujący rzeczywiście od 01.01.2014 r. prowadzi na terenie Wielkiej Brytanii działalność pod nazwą (...) LTD z siedzibą (...) (...) (...) (...).

W odpowiedzi organ ubezpieczeniowy z Wielkiej Brytanii podtrzymał wcześniejsze stanowisko, że odwołujący w zakresie zabezpieczenia społecznego winien podlegać polskim przepisom. Stanowisko swoje uzasadniła tym, że odwołujący nie zarejestrował swojego konta NIN na terenie Wielkiej Brytanii. Ponadto nie stwierdzono rzeczywistego prowadzenia działalności przez firmę (...) Ltd oraz (...) Ltd na terenie Wielkiej Brytanii oraz uznała, że nie ma żadnych dowodów, które świadczyłyby, że Pan faktycznie wykonywał pracę na rzecz ww. firm na terenie Wielkiej Brytanii, w związku z czym jedyną aktywnością zawodową jaką wykonuje odwołujący jest działalność w Polsce.

Postępowanie organu rentowego uznać należy za prawidłowe, bowiem wobec wątpliwości co do realności stosunku pracy wnioskodawcy w Wielkiej Brytanii - wszczął on procedurę opisaną w ust.4 art.16 rozporządzenia wykonawczego zgodnie z którym, w przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określone na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art.13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art.14 rozporządzenia wykonawczego.

Wykorzystując art.16 ust.4 organ rentowy nawiązał współpracę ze swoim odpowiednikiem w Wielkiej Brytanii wskazując temu organowi jakie ma wątpliwości w przedmiocie umowy o pracę oraz działalności wnioskodawcy na terenie Wielkiej Brytanii.

Wydanie decyzji w sprawie nastąpiło dopiero po jednoznacznym przedstawieniu organowi brytyjskiemu wątpliwości co do powstania tytułu ubezpieczenia na terenie Wielkiej Brytanii i po uzyskaniu stanowiska organu brytyjskiego

w zakresie zgłoszonych przez organ rentowy wątpliwości, wskazującego jednoznacznie na próbę obejścia przez ubezpieczonego przepisów zobowiązujących ją do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne według prawa polskiego.

Wnioskodawca nie wykazał w toku niniejszego postępowania, by faktycznie wykonywał pracę na terenie Wielkiej Brytanii. Stanowisko brytyjskiego organu w tym zakresie uznać należy więc za wiodące, dające podstawę do określenia przez polski organ rentowy jako właściwego w niniejszym stanie faktycznym ustawodawstwa polskiego, bez względu na fakt zarejestrowania wnioskodawcy w brytyjskim systemie ubezpieczeń jako podlegającego ubezpieczeniom społecznym w tamtym państwie.

Należy przy tym zauważyć, że brytyjski pracodawca ubezpieczonego figurował w brytyjskich realiach gospodarczych jako podmiot fikcyjny, dysponujący jedynie adresem i nie prowadzący żadnej działalności gospodarczej, a zatem trudno było uznać by zatrudniał jakichkolwiek pracowników do normalnego wykonywania pracy. W ocenie Sądu ubezpieczony, w istocie w sposób niebudzący wątpliwości udowodnił, że podpisał na terytorium Wielkiej Brytanii umowę o pracę, co nie jest jednak równoznaczne z udowodnieniem faktu rzeczywistego wykonywania normalnej pracy najemnej. Ubezpieczony aby podlegać prawodawstwu unijnemu miał obowiązek wykazać tzw. element transgraniczny, co sprowadzało się do udowodnienia, że zamieszkiwał na terytorium W. Brytanii w celu świadczenia pracy na warunkach zapisanych w umowie i rzeczywiście, fizycznie realizował wyznaczony mu przez pracodawcę zakres obowiązków pracowniczych. Tymczasem na tę okoliczność nie przedstawił żadnych dowodów (nie zawnioskował choćby o przesłuchanie jakiegokolwiek osoby będącej jego współpracownikiem), poprzestając na zapewnieniu o tym fakcie, co w świetle pozostałych okoliczności sprawy było niewiarygodne. Twierdzenie ubezpieczonego pozostawało w sprzeczności z wyjaśnieniem brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, która poinformowała, że firma zatrudniająca ubezpieczonego nie prowadziła działalności gospodarczej na terenie Wielkiej Brytanii, a jej funkcjonowanie było fikcyjne.

Ubezpieczony nie udowodnił, że faktycznie wykonywał pracę na rzecz brytyjskiego pracodawcy i jako osoba prowadząca działalność gospodarczą w Wielkiej Brytanii, zatem z uwagi na brak elementu transgranicznego pozwalającego na stosowanie prawa unijnego słusznie organ rentowy ocenił sytuację prawną ubezpieczonego przy zastosowaniu prawa krajowego, ustawy systemowej. Należy też zauważyć, że w przedmiotowej sprawie brytyjska instytucja ubezpieczeniowa przeprowadziła postępowanie wyjaśniające i ponad wszelką wątpliwość stwierdziła, że ubezpieczony nie podlega ubezpieczeniom społecznym w Wielkiej Brytanii.

Wobec powyższego należało uznać, iż jedyną działalnością, jaką odwołujący wykonywał w okresie od 01.02.2010 r. było prowadzenie działalności w Polsce. W zaistniałej sytuacji Sąd nie mógł uznać odwołującego jako osobę, wykonującą prace najemną i na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich, w tym samym nie może być objęty zakresem obowiązywania art. 13 ust. 3 rozporządzenia 883/2004.

Z tych wszystkich względów Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji.

SSO Hanna Parzybut-Dan